

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observ. in Cap. XX. circa Executionem Rei judicatæ, impensas Litis,
Salaria Judicum atque Ministrorum. &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Sententiis Divortii ob falsa impedimenta latis; unde fit, ut semper admittantur Opponentis, qui eas nullitatis arguant. Ob hoc principium, nullum declaratur Judicium quodvis, ex falsorum Instrumentorum aut falsarum Depositionum motivo, latum, cum falsitas probata est.

Exceptiois XIV. Replicatio *Secunda* jungi debuisset Exceptioni, dicendo, Judicium latum adversus Sententiam, quæ rei judicatae vim acquisivit, esse nullum, si litigans hanc rationem objecit. *Cap. 20. de Sent. & Re judic.*

In *Except. XIX.* circa nullitatem Sententiæ per fordes latae, laudare debuisset *Cap. 1. de Sent. & Re Judic. in 6.* conditum adversus Judices Ecclesiasticos, qui integritatem suam labefactari sunt.

Except. XXIII. pertinet ad nullitatem Sententiæ per Judicem Inferiorem latae, post evocationem factam à Judice Superiori. *Cap. 56. de Appell.* laudatum ad eam fulciendam, loquitur de reservatione, quæ sibi INNOCENTII III. attribuerat Collationem Cancellariae Ecclesiae *Mediolanensis*, ad se devolutam, ob negligentiam Archiepiscoporum; & docet, ad asseverandam hanc Collationem, Pontificem sibi reservasse notionem eorum, quæ ad illam pertinebant: proinde nihil in illa evocatione odiosum erat, quippe quæ facta erat solum ad conservationem Jurium Evocantis, alique Judices, qui de controversia statuere possent, præter Commissarios Pontificios, non extabant. Textus hic non est omnium vetustissimus circa evocationem Causarum à Pontifice; *Cap. 4. ut lite pendente, nihil innovetur*, de eâ loquitur, conditum à CELESTINO III. Prædecessore INNOCENTII III. Porro, negotium illud Pontificis notionem dignum erat, quippe Romæ ortum, variæque à Senatoribus, atque à Judicibus Capitolinis decisum. Vid. CUYAC. *in hoc Caput*, ibi dicit, nullum esse Textum, qui de intricatore negotio loquatur. Horum Textuum Prior asserit, evocationem fortiùs astringere, quam Appellationem.

Except. XXIV. & XXV. defumuntur ex eo, quòd Sententia sit lata post Appellationem aut ejus æquipollens, nempe implorationem protectionis Superioris erga negotium litigiosum. Posterius hoc remedium adversus Sententiam sic restringi debet, quia nihil operaretur, si de protectione generali accipiatur.

Except. XXVI. est prima earum, quæ pertinent ad suspensionem effectus Sententiæ, per Appellationem ab ipsâ. Circa hanc Autor iterat quòd supra dixit de conditionibus requisitis, ut valida sit, licet illuc remittere satis fuisset. Jungendo Exceptionem hanc & Sequentem præcedentibus, percipitur, Appellationem expressam, aut tacitam variè operari, prout præcedit aut sequitur Sententiam, quam primo Casu annihilat, secundo suspendit duntaxat, & ad Judicem Superiorem transfert, ab eo deinceps, prout Jus postulabit, infirmandam aut confirmandam.

Observandum est circa *Except. XXVII.* iter ad Romam suscepiam Sententiam immediatè sequens, esse genus Appellationis hodiè obsoletum.

Except. XXVIII. pertinet ad implorationem Autoritatis Superioris, vel per viam Supplicationis, aut Libelli Civilis, aut per viam restitutionis in integrum, vel per viam Syndicatus, aut instigationis, quæ spectat ad Sententias per fordes latis. Hæc Implorationum genera commemorantur à CANISIO *Lib. IV. Tit. XVI. XVII.* ejus *Summae*.

Hoc in loco debuisset Autor conferre Sententiam Diffinitivam cum Interlocutoriâ, earumque communia aut peculiaria annotare, vel saltem præcipua discrimina colligere; quæ sunt 1. Interlocutoriâ ferri inter initium & finem litis: Appellantem exponere debere Appellationis suæ rationem apud Judicem, à quo appellat: Judicem posse Sententiam suam suam revocare: necessarium non esse, ut Appellatio Scriptis tradatur, nisi ad Pontificem lata fuerit.

OBSERVATIONES in CAPUT XX. circa Executionem Rei judicatae, Impensas litis, Salaria Judicum atque Ministrorum &c.

Quinque REGULÆ Partis I. bonæ sunt, sed quædam Exceptiones expositione indigent; nam 1. *Prima* Exceptio *Regulæ I.* videtur falsa, si producat ad Casum, in quibus iniquitas Sententiæ manifesta est, talisve, ut eam Executor constantem existimet; hoc ostensum fuit in *Traçtatu de Judiciis*. Ratio est, quòd tunc Executor ex eorum numero esset, qui consentiunt malo, dum obtemperaret Jussioni injustæ. *Quinta* idem argumentum respicit, viamque suggerit, quæ talis executio eo in Casu vitari possit.

Quòd asseritur in fine *Regulæ*, locum habet solum in Jure Canonico; nam, juxta Jus Civile, Executor cognoscit de nullitate Sententiæ ex dolo proveniente. Hoc in *Cap. 5.* ab Autore laudatum traditur, à CUYACIO, qui observat, Pontificem ibi Jus Novum constituere, remittendo ad Delegantem notionem hujus nullitatis, quòd significatur per hæc verba, *de cætero*.

Quòd dicitur in *Regulâ II.* Judicem Delegatum per se ipsum exequi posse, locum habet, non solum, priùsqvam executionem Ordinario mandaverit, sed etiam postea, posito quòd Ordinarius aut recuset, aut nequeat exequi.

Quòd adjicitur, hujus executionis onus Ordinario imponi à Lege, obtinet, sive ipse judicaverit, sive Sententia lata fuerit ab eo, qui jus exequendi non habet, quales sunt Arbitri, aut Judices dati, qui meram notionem habent; quia carent Jurisdictione, quæ necessaria est ad cognoscendum. Vid. GONZALEM *in Cap. 7. & 9. de Offic. Jud. Deleg.* fufius hæc disputantem.

Duæ Exceptiones *Regulæ III.* Sententias Interlocutorias solum respiciunt; nempe eas, quibus præcipitur, vel Absolutio ad *Cautelam* ab Excommunicatione, vel Restitutio Spoliati; quòd autem per ejusmodi Sententias definitur, Rei judicatae nomen non meretur, quòd non convenit propriè nisi Rei per Sententiam Definitivam decise. *Regulæ IV.* pertinet ad tempus quadrimestre Parti damnatae datum, ad executionem judicati, & facultatem Judici concessam tempus prorogandi, aut abbreviandi, prout requirunt Circumstantiæ. Dilatio hæc est Beneficium Juris, quòd temperari debet secundum exigentiam. *Cap. 15. de Sent. & Re Judic.* locum habet solum in Actione Personali: quoad Realem, Jus nullum perscribit tempus; sed cum possessor damnatus statim possessione cedere nequit, tempus ad hoc necessarium postulare potest. Autor hunc Casum neglexit: omisit etiam monere, *Cap. 15.* laudatum extendere ad Purgationem Canonicam id, quòd circa præstationem docet; nempe, eum, qui damnatur ad præstandam Purgationem intra viginti aut triginta dies, quique spatio huic se subjicit, omittendo Appellationem intra decem dies Sententiæ proximos, non magis admitti, si postea conqueratur de brevitate termini, quam Debitorem, qui damnatus ad solvendum infra eundem diem, per decem dies obtinisset.

Quòd dicit in *Tribus Regulis* circa Expensas, contrahi potest in *Unicam* nempe: quemcumque, qui culpâ suâ ad sumptus faciendos Adversarium suum cogit, ad restituendas expensas damnari debere. Indemnitas hæc debetur in Foro interiori, etiam antè damnationem. *Regulæ* circa salarium Judicum, & Officialium eorum, indicant solum Textus de eo loquentes. Sola *Prima*, propriè loquendo, Judices attingit; *Secunda*, quæ loquitur de Taxâ Litterarum Cancellariæ, pertinet ad Officiales eorum.